

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-63>

УДК 336.74:004.738.5]:[330.101:343.37]

КРИПТОВАЛЮТА В МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКАХ

CRYPTOCURRENCY IN INTERNATIONAL PAYMENTS

Блинов Владислав Євгенович

аспірант,

Запорізький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1203-0524>**Череп Олександр Григорович**

професор кафедри управління персоналом і маркетингу,

Запорізький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1203-0524>**Blynov Vladyslav, Cherep Olexsandr**

Zaporizhzhia National University

Дослідження криптовалют у контексті міжнародних розрахунків є вкрай актуальною темою, здатною значно змінити майбутні підходи до глобальної торгівлі та фінансів. В умовах стрімкої цифровізації економіки та глобалізації міжнародної торгівлі криптовалюти мають потенціал кардинально змінити підходи до фінансових операцій, спростити транскордонні розрахунки, а також усунути існуючі бар'єри у міжнародній платіжній системі. Стаття спрямована на дослідження основних аспектів використання криптовалют у міжнародній торгівлі, їх переваг та недоліків у порівнянні з традиційними фінансовими системами, а також перспектив та ризиків їхнього подальшого поширення у глобальній економіці. У статті будуть проаналізовані особливості ринку криптовалют, а також особливості пірингових платіжних систем.

Ключові слова: криптовалюта, гроші, віртуальні активи, криптографія, фінансова система, безпека, загрози, виклик, ризики, біткоїн, блокчейн, капіталізація, волатильність.

The study of cryptocurrencies in the context of international payments is one of the most significant and relevant topics of modern economic science. In the context of rapid digitalization of the economy and globalization of international trade, cryptocurrencies have the potential to radically change approaches to financial transactions, simplify cross-border payments, and eliminate existing barriers in the international payment system. This article aims to explore the main aspects of the use of cryptocurrencies in international trade, their advantages and disadvantages compared to traditional financial systems, as well as the prospects and risks of their further spread in the global economy. Cryptocurrencies are a relatively new phenomenon in the financial world, with a history of just over a decade. The cryptocurrency era began with the emergence of bitcoin in 2009, which became the first decentralized digital currency based on blockchain technology. It was followed by cryptocurrencies such as Namecoin, Litecoin, PPCoin, and Novacoin, each with its own unique characteristics and applications. For example, Namecoin was originally created as a means of decentralized domain name registration, while Litecoin was designed to make transactions faster and cheaper than bitcoin. The evolution of cryptocurrencies has been accompanied by growing interest from individuals, companies and investors, which has led to the formation of the cryptocurrency market as a separate area of financial activity. However, decentralization of cryptocurrencies is also accompanied by a number of challenges, such as lack of centralized regulation, high risk of fraud, and difficulty in integrating cryptocurrency technologies into traditional financial systems. In addition, changes in legislation, regulators' actions, and market sentiment have a significant impact on the market, which makes analyzing the cryptocurrency market an important task for researchers and practitioners. Despite the existing risks and limitations, the prospects for the use of cryptocurrencies in international trade remain very promising. In particular, cryptocurrencies may become an important tool for facilitating cross-border payments, especially in the context of the digitalization of the economy and the growth of e-commerce. At the same time, an important aspect is the development of international standards and regulations governing the use of cryptocurrencies. This will minimize risks and protect the rights of market participants. In addition, cooperation between government agencies, financial institutions and technology companies can contribute to the creation of a safe and sustainable ecosystem for the use of cryptocurrencies in international settlements. For companies engaged in international trade, cryptocurrencies represent a promising tool to optimize financial operations and improve competitiveness. For financial institutions and regulators, the study of cryptocurrencies allows for a better understanding of existing risks and the development of measures to minimize

them, which is especially important in the transition to a digital economy. In conclusion, the use of cryptocurrencies in international payments is a complex but promising topic that requires further study and development of approaches to its implementation in practice.

Keywords: cryptocurrency, money, virtual assets, cryptography, financial system, security, threats, challenge, risks, bitcoin, blockchain, capitalization, volatility.

Постанова проблеми. Криптовалюти – це відносно нове явище у світі фінансів, яке за останні десятиліття стало привертати дедалі більше уваги. Їх можна визначити як цифрові або віртуальні активи, які використовують криптографію для забезпечення безпеки та функціонують на децентралізованій мережі, найчастіше на основі технології блокчейн. На відміну від традиційних валют, як-от долар США чи євро, криптовалюти не мають фізичної форми і не контролюються державними органами чи центральними банками.

Поява криптовалют пов'язана з технологічним прогресом і зростанням інтересу до децентралізованих систем, які пропонують швидші, прозоріші та недорогіші альтернативи наявним фінансовим інструментам. Найвідомішою і найпершою криптовалютою є біткойн (Bitcoin), що з'явився 2009 року внаслідок роботи анонімного розробника (або групи розробників) під псевдонімом Сатоші Накамото. Біткойн став першою успішною спробою створити глобальну цифрову валюту, яка не залежала б від державних кордонів і валютних систем [2].

Відтоді кількість криптовалют суттєво зросла, і на ринку присутні тисячі різноманітних активів, кожна з яких має свої особливості та цілі. Паралельно з цим відбувається розвиток технологій, що підтримують їхнє використання, що веде до поступової інтеграції криптовалют у міжнародні фінансові системи.

Використання криптовалют у міжнародних розрахунках становить особливий інтерес для бізнесу і держав у всьому світі. Традиційні міжкордонні платежі часто пов'язані з високими комісіями, затримками і складними бюрократичними процедурами. Криптовалюти пропонують можливість знизити ці витрати, прискорити транзакції і забезпечити більший ступінь безпеки та прозорості. Однак їх впровадження в глобальну фінансову систему стикається з низкою серйозних викликів, включно з правовим регулюванням, волатильністю і питаннями безпеки [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій На сьогодні немає єдиних законів, які могли б регулювати обіг віртуальних валют у світовій економіці, проте існує достатня кіль-

кість наукових розробок на цю тему, вітчизняних та зарубіжних. Вагомий вклад у розробку теми обігу криптовалют внесли вітчизняні вчені: Т. Ковальчук, К. Паливода, С. Волосович, В. Лук'янов, М. Власенко, З. Фархадов; а серед закордонних Антонопулос, А. М., Нараянан, А., Бонно Ж., Фельтен Е., Міллер А., Голдфедер С. Тапскотт Д.

З останніх зарубіжних статей вважаємо дуже цікавими для вивчення такі як: Böhme R., Christin N., Edelman B., & Moore T. Catalini C., & Gans J. S. Auer R., & Claessens S.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблематика криптовалют у міжнародних розрахунках охоплює кілька ключових аспектів. По-перше, відсутність загальноприйнятих регуляторних норм для криптовалют ускладнює їх інтеграцію в міжнародні фінансові системи та створює правову невизначеність. По-друге, зберігається проблема волатильності криптовалют, що робить їх нестабільним засобом розрахунків для великих міжнародних транзакцій. По-третє, залишається ризик кіберзагроз і відмивання грошей через недостатню прозорість та анонімність деяких криптовалютних транзакцій. По-четверте, питання масштабованості блокчейн-мереж для обробки великої кількості міжнародних платежів також потребує вирішення. І, нарешті, вплив криптовалют на валютну політику і економічну стабільність країн також залишається дискусійним і недослідженим у повній мірі.

Формулювання цілей статті. Практична цінність проведеного дослідження полягає у виявленні можливостей, які криптовалюти надають для зниження транзакційних витрат і прискорення міжнародних платежів. Крім того, у статті розглядається, як криптовалюти можуть сприяти обходу валютних обмежень, збільшенню фінансової інклюзії в країнах, що розвиваються, і стимулюванню інновацій.

Викладення основного матеріалу дослідження. Введення криптовалют у міжнародні розрахунки відкрило нові можливості для бізнесу та індивідуальних користувачів, які бажають проводити транзакції швидко, ефективно і незалежно від географічних кордонів. Однією

з ключових особливостей криптовалют є їхня здатність усувати посередників, як-от банки та фінансові установи, що суттєво спрощує та здешевлює процес обміну коштами між сторонами.

Однією з головних переваг криптовалют у міжнародних розрахунках є швидкість транзакцій. Традиційні транскордонні платежі через банківські системи, як-от SWIFT, можуть тривати кілька днів і включають різноманітні комісії за конвертацію валют та обробку платежів. У разі криптовалют транзакції можуть бути завершені за лічені хвилини, незалежно від того, чи перебувають відправник і одержувач в одній країні або на різних кінцях світу. Наприклад, блокчейн Біткойн дає змогу здійснювати платежі в середньому за 10 хвилин, хоча існують і більш швидкі мережі, такі як блокчейн Ethereum, де час підтвердження транзакцій може становити лише кілька секунд [9].

Ще однією важливою перевагою є прозорість і безпека операцій. Завдяки децентралізованій природі блокчейна, кожна транзакція записується у відкритий реєстр і може бути перевірена в будь-який момент. Це мінімізує ризик шахрайства і помилок під час міжнародних розрахунків, що особливо важливо для великих угод у міжнародній торгівлі.

Відсутність прив'язки криптовалют до національних валют і центробанків дає змогу уникнути валютних ризиків і волатильності національних економік. Наприклад, у разі гіперінфляції в одній із країн-партнерів традиційна валюта може різко знецінитися, що створить ризики для обох сторін. Використання криптовалют може усунути необхідність конвертації валют і пов'язаних із цим ризиків.

Для багатьох малих і середніх підприємств та приватних користувачів криптовалюти стали зручним інструментом для міжнародних платежів. Вони дають змогу обходити обмежувальні фінансові заходи та санкції, які можуть бути накладені на традиційні банки та фінансові системи [6]. Це особливо актуально для країн з нестабільною економічною ситуацією або обмеженим доступом до міжнародних фінансових ринків.

Сьогодні можна зустріти безліч прикладів успішного застосування криптовалют у міжнародних розрахунках. Наприклад, такі компанії, як Overstock і Expedia, вже почали приймати криптовалюту як оплату за свої послуги на міжнародному рівні. Крім того, транснаціональні корпорації розглядають можливість використання криптовалют для управління

глобальними ланцюжками поставок, оптимізації грошових потоків і мінімізації транзакційних витрат.

Також криптовалюти набули широкого поширення в секторі транскордонних переказів, особливо для тих, хто працює або живе за кордоном і хоче переказати гроші своїм родичам в іншій країні. Прикладом є платформа Ripple, яка розробляє рішення для транскордонних платежів на основі блокчейн-технологій. Використання таких рішень дає змогу скоротити час переказу до кількох хвилин і значно знизити комісії порівняно з традиційними грошовими переказами.

Застосування криптовалют у міжнародних розрахунках також спостерігається у сфері B2B-розрахунків. Дедалі більше компаній використовують криптовалюти для оплати за товари та послуги за кордоном, уникаючи необхідності у використанні банків і традиційних валютних конвертацій. Це спрощує процеси міжнародної торгівлі та робить їх доступнішими для малих і середніх підприємств.

Незважаючи на всі переваги, криптовалюти все ще стикаються з безліччю викликів у міжнародних розрахунках. Однією з головних перешкод на шляху їх масового впровадження є висока волатильність криптовалют.

Ціни на активи, такі як біткойн або ефір, можуть істотно змінюватися протягом короткого часу, що створює ризики для бізнесу. Це особливо важливо в міжнародній торгівлі, де стабільно передбачувані валюти відіграють ключову роль для укладення угод.

Крім того, питання регулювання залишаються одними з найскладніших і найдискусійніших. Багато країн досі не розробили чітких правил для обігу криптовалют, що створює невизначеність для учасників ринку. Відсутність міжнародних стандартів і координації в цій царині ускладнює впровадження криптовалют на глобальному рівні, оскільки різні юрисдикції можуть пред'являти абсолютно різні вимоги до їх використання [8].

Криптовалюти поступово стають важливим елементом міжнародних розрахунків, і багато компаній і платформ уже впровадили їх у свої бізнес-моделі. Нижче наведено кілька прикладів використання криптовалют у міжнародній торгівлі, транскордонних переказах і ланцюжках поставок, які демонструють їхні переваги та актуальні виклики.

1. Ripple і транскордонні платежі.

Платформа Ripple, заснована 2012 року, стала однією з найвідоміших і найширше використовуваних технологій для транскордонних

платежів на основі блокчейна. Ripple розробила власну криптовалюту XRP і платіжну систему RippleNet, яка дає змогу фінансовим установам і банкам обмінюватися активами та проводити миттєві транзакції між країнами.

Основна ідея Ripple полягає в тому, щоб прискорити транскордонні перекази, зробити їх дешевшими і безпечнішими порівняно з традиційними системами, такими як SWIFT. Сьогодні Ripple співпрацює з сотнями фінансових установ по всьому світу, включно з великими банками, такими як Santander і Standard Chartered.

Приклад: Звичайний міжнародний банківський переказ може займати від двох до п'яти робочих днів, залежно від юрисдикції, валюти та кількості посередників, які беруть участь у процесі. Комісії також можуть значно варіюватися. Використовуючи RippleNet, банки можуть скоротити час виконання платежів до декількох хвилин, а комісійні збори стають значно нижчими. Для бізнесу це означає можливість більш ефективного управління грошовими потоками і мінімізацію витрат при міжнародних розрахунках.

2. BitPay і міжнародна торгівля.

BitPay – одна з найбільших у світі платформ для обробки платежів у криптовалюті. Її було засновано 2011 року, вона надає рішення для онлайн- та офлайн-бізнесів, які хочуть приймати криптовалюту як оплату за товари та послуги. Серед основних клієнтів BitPay – компанії, що займаються міжнародною торгівлею, туристичні компанії та інтернет-магазини.

За допомогою BitPay компанії можуть приймати оплату в криптовалюті, як-от біткойн або ефір, і отримувати гроші у фіатній валюті, як-от долари США або євро, без ризиків, пов'язаних із волатильністю криптовалют. BitPay автоматично конвертує криптовалюту у фіатні гроші за ринковим курсом на момент транзакції, що дає змогу уникнути втрат через зміну курсів.

Приклад: Overstock, великий американський онлайн-ритейлер, приймає платежі в біткойнах через BitPay з 2014 року. Клієнти з різних країн можуть оплачувати товари з використанням криптовалюти, і це дає їм змогу проводити міжнародні транзакції швидко і без додаткових комісій за конвертацію валюти або послуги банків. Такі платежі особливо популярні в країнах з нестабільною національною валютою, де клієнти вважають за краще використовувати біткойн або ефір для покупок за кордоном.

3. IBM Food Trust і блокчейн у ланцюжках поставок.

Технологія блокчейн, що лежить в основі більшості криптовалют, також знайшла застосування в міжнародних ланцюжках поставок. Одним із прикладів є проєкт IBM Food Trust, який використовує блокчейн для відстеження продуктів харчування на всіх етапах їхнього виробництва, транспортування і продажу. Хоча цей проєкт не пов'язаний безпосередньо з криптовалютами, він демонструє потенціал блокчейн-технологій у забезпеченні прозорості та надійності міжнародних розрахунків [6].

Використання блокчейна в ланцюжках поставок дає змогу учасникам процесу миттєво обмінюватися інформацією про кожну транзакцію, чи то оплата за сировину, чи то перевезення товарів через кордони. Це виключає необхідність у використанні третіх осіб, таких як банки або посередники, що знижує витрати і зменшує час очікування платежів.

Приклад: Walmart та інші великі компанії почали використовувати IBM Food Trust для відстеження ланцюжків поставок продуктів харчування, таких як м'ясо, овочі та фрукти. Кожен учасник ланцюжка може в режимі реального часу відстежувати інформацію про товар і гарантувати його якість і безпеку.

Криптовалюти не можуть існувати без технологій, які забезпечують їхню роботу. Основою переважної більшості криптовалют є технологія блокчейн, що являє собою децентралізовану базу даних або цифровий реєстр, у якому фіксуються всі транзакції, що відбуваються в мережі. Технологія блокчейн не тільки забезпечує безпеку криптовалютних операцій, а й відіграє ключову роль у забезпеченні їхньої децентралізації та надійності.

Термін «блокчейн» дослівно перекладається як «ланцюжок блоків», що добре відображає суть цієї технології. Кожен блок містить набір транзакцій, і, коли блок заповнюється, він додається до ланцюжка попередніх блоків, утворюючи незмінну послідовність даних [8]. Кожен новий блок пов'язаний з попереднім за допомогою криптографічного хешу, що забезпечує безпеку і неможливість зміни вже записаних даних.

Одна з ключових характеристик блокчейна – децентралізованість. У традиційних фінансових системах база даних зазвичай управляється центральним органом, наприклад, банком або іншим фінансовим інститутом. У блокчейні дані зберігаються на безлічі вузлів (комп'ютерів), розкиданих по всьому

світу, які підтримують і оновлюють реєстр транзакцій. Таким чином, уся мережа є децентралізованою, і немає єдиного центру контролю. Це знижує ризик шахрайства і робить систему більш стійкою до атак і збоїв.

Транзакції в блокчейні підтверджуються через механізм консенсусу. Найпоширеніші механізми консенсусу – Proof of Work (доказ виконання роботи) і Proof of Stake (доказ частки). У першому випадку вузли (так звані майнери) розв'язують складні математичні задачі, щоб підтвердити блок транзакцій, і отримують винагороду у вигляді криптовалюти за свої зусилля. У другому випадку підтвердження транзакцій залежить від того, скільки криптовалют володіє учасник мережі, що знижує енерговитрати і збільшує швидкість транзакцій [2].

Технологія блокчейн стала одним із найважливіших інструментів для проведення міжнародних розрахунків завдяки своїй здатності забезпечувати швидкі, безпечні та прозорі транзакції. Традиційні фінансові системи, як-от SWIFT або банківські перекази, часто вимагають участі кількох посередників, що збільшує вартість і уповільнює процес. Блокчейн, навпаки, дає змогу сторонам обмінюватися цінностями безпосередньо, минаючи банки та інші фінансові інститути. Використання блокчейна в міжнародних розрахунках дає змогу значно скоротити час обробки транзакцій. Наприклад, традиційний банківський переказ через кордон може тривати від двох до п'яти днів залежно від низки чинників, таких як різні часові пояси, робочі дні банків і кількість посередників. У блокчейні час переказу може скоротитися до кількох хвилин або навіть секунд, залежно від мережі [2].

Крім того, блокчейн пропонує можливість повної прозорості. Кожна транзакція в мережі записується і може бути перевірена всіма учасниками.

Однією з ключових переваг блокчейну для міжнародних розрахунків є низька вартість транзакцій. Оскільки блокчейн усуває посередників, транзакційні витрати значно скорочуються. Це особливо важливо для міжнародних переказів невеликих сум або для мікро-платежів, де традиційні банківські комісії можуть становити значну частку від суми переказу.

Смарт-контракти знаходять застосування в міжнародних торговельних угодах, де можуть бути використані для автоматизації платежів між покупцями і постачальниками. Наприклад, платіж може автоматично здійснюватися після

того, як товар був доставлений і перевірений, що знижує ризики для обох сторін і прискорює виконання угоди. Це особливо актуально в складних міжнародних ланцюжках поставок, де важливо забезпечити узгодженість і прозорість на кожному етапі угоди. Незважаючи на очевидні переваги, технологія блокчейн має і свої обмеження. Одним з основних викликів є масштабованість. Мережі, як-от Біткойн і Ethereum, стикаються з проблемами перевантаження, особливо за великої кількості транзакцій, що може сповільнювати їх обробку і збільшувати вартість. Це обмежує їхнє застосування у великих і частих міжнародних розрахунках [2].

Іншою важливою проблемою є відсутність уніфікованого регулювання. Міжнародні розрахункові системи, засновані на блокчейні, можуть стикатися з правовими труднощами в різних країнах, де правила можуть відрізнятися або взагалі бути відсутніми.

Коли мова заходить про міжнародні розрахунки, криптовалюти часто порівнюють із традиційними фінансовими системами, такими як банківські перекази, система SWIFT і платіжні системи, що працюють із фіатними валютами. Незважаючи на те, що криптовалюти і традиційні фінансові системи мають спільну мету – передачу вартості між сторонами, вони значно різняться за швидкістю, вартістю, безпекою та рівнем децентралізації.

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) – одна з найпоширеніших систем для транскордонних переказів. SWIFT надає стандартизований спосіб передачі фінансових повідомлень між банками, які обробляються через кореспондентські рахунки у різних фінансових установах [8].

Переваги SWIFT:

1. Глобальна мережа: SWIFT охоплює понад 11 000 банків та фінансових установ у більш ніж 200 країнах, що робить її основним засобом передачі грошей по всьому світу.

2. Надійність і стійкість: Система використовується вже кілька десятиліть і зарекомендувала себе як надійний та стабільний спосіб проведення великих міжнародних розрахунків.

3. Правове регулювання: SWIFT працює у суворих рамках міжнародного регулювання, що робить її прозорою та контрольованою системою для фінансових інститутів та держав.

Недоліки SWIFT:

1. Швидкість транзакцій: Одним із основних недоліків SWIFT є тривалий час вико-

нання операцій. Транскордонні платежі можуть тривати кілька робочих днів, особливо якщо вони проходять через кілька банків-посередників.

2. Високі комісії: У SWIFT за обробку міжнародних платежів стягуються значні комісії, які можуть сягати 5–10% від суми переказу. Крім того, банки часто стягують додаткові збори за конвертацію валют та обробку транзакцій.

3. Централізованість: SWIFT управляється централізовано, що робить її вразливою до геополітичних санкцій, кібератакам та можливим технічним збоям.

Криптовалюти в порівнянні з SWIFT:

1. Швидкість і доступність: Як зазначалося, криптовалюти можуть забезпечити значно швидші міжнародні платежі. Наприклад, транзакції в мережі біткойн або Ethereum можуть бути виконані за лічені хвилини незалежно від того, через скільки країн проходять платежі. Також немає необхідності в банківському годиннику роботи або робочих днях, що робить криптовалюти доступними 24/7.

2. Низькі комісії: У криптовалютних транзакціях комісії найчастіше нижче, ніж у SWIFT. Для деяких криптовалют, таких як XRP у мережі Ripple, комісії можуть становити частки центу за транзакцію, що вигідно для дрібних та середніх платежів.

3. Децентралізація: Криптовалюти працюють на децентралізованих мережах, що означає відсутність єдиного органу управління чи контролю. Це забезпечує більшу стійкість до збоїв та робить їх незалежними від політичних рішень, таких як санкції чи заморожування активів.

Переваги та недоліки криптовалюту порівняно з фіатними валютами:

Традиційні фіатні валюти, такі як долар США, євро або японська єна, є законним платіжним коштом, випущеним урядом і визаним державними установами. Криптовалюти, навпаки, немає централізованої підтримки, їх вартість визначається виключно ринковим попитом і пропозицією. Порівняння криптовалют та фіатних валют може бути корисним для розуміння їх плюсів та мінусів у контексті міжнародних розрахунків.

Переваги фіатних валют:

1. Стабільність: На відміну від криптовалют, які схильні до високої волатильності, фіатні валюти, особливо сильні світові валюти, такі як долар та євро, відносно стабільні. Це робить їх кращими для міжнародних угод, де необхідна передбачуваність.

2. Широке прийняття: Фіатні валюти визнаються у всіх країнах і є основою для розрахунків між державами, міжнародними компаніями та фінансовими установами.

3. Правове забезпечення: Фіатні валюти контролюються центральними банками та регулюються державними законами, що забезпечує їх правовий статус та захист прав користувачів.

Недоліки фіатних валют:

1. Залежність від політики: Фіатні валюти контролюються державами, що робить їх уразливими до змін у грошово-кредитній політиці, інфляції та політичним ризикам. Наприклад, гіперінфляція може суттєво знецінити валюту за короткий час.

2. Високі витрати для міжнародних розрахунків: Транскордонні розрахунки у фіатних валютах часто вимагають конвертації між різними валютами, що супроводжується комісіями за конвертацію та обробку платежів.

Переваги криптовалют:

1. Відсутність конвертації валют: Криптовалюти є глобальними активами і не залежать від національних кордонів. Наприклад, біткойн можна використовувати в будь-якій точці світу, де приймаються криптовалюти, без конвертації в місцеву валюту.

2. Прозорість та безпека: Транзакції у криптовалютах захищені криптографією та записуються у блокчейні, що мінімізує ризик шахрайства та дозволяє відстежувати кожну операцію у реальному часі.

Недоліки криптовалют:

1. Волатильність: Одним із головних недоліків криптовалют є їхня нестабільність. Наприклад, ціна біткойна може коливатися на десятки відсотків за один день, що робить їх менш привабливими для компаній, які бажають здійснювати передбачувані та стабільні міжн. Обмежене прийняття: Незважаючи на зростання популярності, криптовалюти ще не визнані на законодавчому рівні в багатьох країнах і не можуть використовуватися в офіційних міжнародних розрахунках на тому ж рівні, що й фіатні гроші.

Висновки. Криптовалюти, що спочатку виникли як альтернатива традиційним грошам і платіжним системам, за останні роки продемонстрували значний потенціал у міжнародних розрахунках. Їх використання для транскордонних платежів відкриває можливість для більш швидких, дешевих та децентралізованих транзакцій, які можуть усунути

багато витрат і складнощів, пов'язаних із традиційними способами розрахунків.

Головними перевагами криптовалют у міжнародних розрахунках є їхня глобальна доступність, децентралізація, висока швидкість транзакцій та мінімальні комісії. Криптовалюти дозволяють користувачам обійти банківську інфраструктуру, скоротити кількість посередників та уникнути валютних ризиків, що особливо важливо для компаній, що працюють у кількох країнах. У той же час, технології блокчейну та смарт-контрактів пропонують нові інструменти для забезпечення прозорості та автоматизації угод.

Однак, незважаючи на всі переваги, використання криптовалют у міжнародних розрахунках стикається з низкою значних перешкод. Насамперед це висока волатильність курсів, що створює складнощі при оцінці та плануванні фінансових операцій. Крім того, відсутність єдиних міжнародних стандартів та правових рамок призводить до фрагментації регулювання та невизначеності для учасників ринку. Ризики кібербезпеки та загрози відмивання грошей також потребують особливої уваги з боку регуляторів.

Для того, щоб криптовалюти змогли зайняти більш значуще місце у світовій економіці, необхідний подальший розвиток правової бази, підвищення безпеки та стандартизація використання цифрових активів у міжнародних розрахунках.

Найближчими роками ми можемо очікувати подальшого зростання інтересу до криптовалют з боку бізнесу, урядів та споживачів. Розширення використання блокчейн-технологій та децентралізованих фінансів створить нові можливості для глобальних розрахунків, інвестицій та торгівлі. При цьому необхідно буде враховувати ризики та виклики, пов'язані зі зміною структури світової фінансової системи.

Таким чином, криптовалюти є не тільки інноваційним інструментом для міжнародних розрахунків, а й важливим елементом трансформації глобальної економіки. Їх подальший розвиток та інтеграція залежатимуть від того, наскільки швидко та ефективно міжнародне співтовариство зможе адаптуватися до нових реалій, створюючи безпечні, стійкі та прозорі умови для використання цифрових активів у міжнародних фінансових операціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бьоме, Р., Крістін, Н., Едельман, Б. та Мур, Т. (2015). Біткойн: економіка, технологія та управління. *Економічні перспективи*. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.29.2.213> (дата звернення: 07.09.2024).
2. Антонопулос, А. М. (2017). Освоєння Bitcoin: розблокування цифрових криптовалют. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Mastering_Bitcoin.html?id=IXmrBQAAQBAJ&redir_esc=y (дата звернення: 12.09.2024).
3. Каталіні, К., та Ганс, Д. С. (2016). Деякі прості економічні аспекти блокчейну. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w22952/w22952.pdf (дата звернення: 11.09.2024).
4. Тихонов І., (2020) Огляд криптовалют. URL : <https://bits.media/bitcoin-forks/>. (дата звернення: 11.09.2024).
5. Волосович С. В. Віртуальна валюта: глобалізаційні виклики та перспективи розвитку. *Економіка України*. 2016. № 4 (653). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2016_4_8 (дата звернення: 12.09.2024).
6. Світовий банк. (2020). Вплив цифрових фінансових послуг на економічне зростання. URL: <https://pubdocs.worldbank.org/en/230281588169110691/Digital-Financial-Services.pdf> (дата звернення: 07.09.2024).
7. Щодо віднесення операцій із «віртуальною» валютою – криптовалютою Bitcoin. лист Національного банку України від 8 груд. 2014 нар. №29-208/72889. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14> (дата звернення: 07.09.2024).
8. Банк міжнародних розрахунків (БМР) (2019). Річний економічний звіт БМР: Великі технології у фінансах. URL: <https://www.thebankerdatabase.com/> (дата звернення: 08.09.2024).
9. Ауер, Р., та Клаессенс, С. (2018). Регулювання криптовалют: оцінка реакції ринку. URL: https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1809f.htm (дата звернення: 11.09.2024).

REFERENCES:

1. Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015) Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*. Available at: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.29.2.213> (accessed September 07, 2024).

2. Antonopoulos, A. M. (2017) *Mastering Bitcoin: Unlocking Digital Cryptocurrencies*. Available at: https://books.google.com.ua/books/about/Mastering_Bitcoin.html?id=IXmrBQAAQBAJ&redir_esc=y (accessed September 12, 2024).
3. Catalini, C., & Gans, J. S. (2016) Some Simple Economics of the Blockchain. *NBER Working Paper No. 22952*. Available at: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w22952/w22952.pdf (accessed September 11, 2024).
4. Overview of cryptocurrencies. Available at: <https://bits.media/bitcoin-forks/> (accessed September 11, 2024).
5. Virtual currency: globalization challenges and development prospects. *Ekonomika Ukrainy*. 2016. № 4 (653). Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2016_4_8 (accessed September 12, 2024).
6. World Bank. (2020) The Impact of Digital Financial Services on Economic Growth. Available at: <https://pubdocs.worldbank.org/en/230281588169110691/Digital-Financial-Services.pdf> (accessed September 07, 2024).
7. Letter of the National Bank of Ukraine of December 8, 2014, No. 29-208/72889. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14> (accessed September 07, 2024).
8. Bank for International Settlements (BIS). (2019) BIS Annual Economic Report: Big tech in finance. Available at: <https://www.thebankerdatabase.com/> (accessed September 08, 2024).
9. Auer, R., & Claessens, S. (2018) Regulating cryptocurrencies: assessing market reactions. *BIS Working Paper No. 722*. Available at: https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1809f (accessed September 11, 2024).